

Vägledning till Från bild till ord

(Dimodimage)

Från bild till ord har som syfte att skapa situationer där barnen får möjlighet att bygga sitt språk i samspel med andra. Barnen tränar sig i att uttrycka sig, få förståelse och slutligen bemästra språket.

De medföljande storbilderna och de magnetiska småkort/objekten gör det enkelt att sätta ihop språkstimulerande aktiviteter, både i små grupper i förskolan och i individuell språkträning med specialpedagog eller logoped.

Pedagogisk tanke

Genom att spelet är indelat i 5 steg som går från ord till hela meningar utvecklar barnen gradvis sina språkliga färdigheter. Detta gör att de sedan kan skapa allt mer kompletta meningar genom aktiviteter som involverar observation, sortering, klassificering och association.

Inlärningsmetoden manar till så mycket samspel som möjligt: lärare/grupp, lärare/barn och mellan barnen själva. Det breda och varierade materialet uppmuntrar till många aktiviteter som främjar kommunikation och språkutveckling.

Nivå

Från 3 års ålder.

Innehåll

- 5 dubbelsidiga magnetiska storbilder (dvs. 10 olika bakgrunder) 50 x35 cm
- 83 magnetiska småkort/objekt
- 22 karaktärskort
- 1 lärarguide

Övning 1

Använd följande material:

	storbild 1 Vardagsföremål	storbild 3 Klassrumsföremål	storbild 5 Djur	storbild 7 Frukt och grönsaker	storbild 10
Blå objekt	Kam Armstöd	Anteckningsbok Pennskrin	Fisk Fjäril		Tom bakgrund
Röda objekt	Stol	Skolväska	Nyckelpiga	Tomat Körsbär Jordgubbe	
Gula objekt		Linjal Blyertspennor	Kyckling	Citron Banan	
Gröna objekt	Tekopp Flaska	Färgpenslar Pennvässare	Groda	Kål Ärtor	
Orange objekt	Handduk	Saxar		Morot Pumpa	
Bruna objekt	Borste	Filtpenna	Höna Björn	Kastanj	
Gråa objekt	Lampa Portfölj	Pennor	Katt Kanin		
Svarta objekt	Telefon		Häst		

- Syfte: Att hjälpa barn att bygga upp ett ordförråd förknippat med deras direkta omgivning (hemmet, skola, osv.)
- Färdigheter som tränas: Kunna ange, namnge och placera föremål enligt färg
- Barnets aktivitet: Att hitta det objekt som lärare eller ett annat barn angett, hitta det objekt som är lika, benämna de objekt man leker med.

Tillvägagångssätt

Fas 1: Introduktion

Låt barnen bekanta sig med nya ord genom att titta på storbilderna med de olika objekten. Be dem att berätta vad de ser. Om barnen inte känner till namnen på objekten, berätta de nödvändiga orden och peka på motsvarande objekt på storbilden.

Försäkra dig sedan om att barnen lärt sig namnen på de olika objekten genom att be dem peka ut olika namngivna objekt på storbilden.

Fas 2: Hitta samma objekt

Lägg upp alla småbilderna/objekten på golvet så att barnen kan se dem. Håll upp en storbild och visa barnen ett föremål samtidigt som du ber någon av dem berätta vad det är. Be sedan barnet att hitta motsvarande småbild/objekt på golvet.

Låt barnet para ihop objektet från golvet med motsvarande bild på storbilden genom att fästa det ovanpå. Prata om vad som är gemensamt för objekten på en storbild, till exempel "alla är grönsaker", "alla går att äta" etc.

Fas 3: Sortera och hitta svar på frågor

När ni har gått igenom alla orden på storbilderna går ni över till den tionde bilden (den som är tom).

Låt nu barnen sortera och klassificera objekten enligt färg. Be dem till exempel att samla alla objekt som är röda och fäst den på den tomma bilden. Gå sedan vidare med de andra färgerna.

Låt barnen välja objekt utifrån specifika frågor, till exempel "Vad använder du för att tvätta dig?", "Vilka djur har två ben?" osv.

Vidare aktiviteter

Utöka ordförrådet genom att leta efter andra föremål i klassrummet eller hemmet, andra djur, andra frukter och grönsaker. Låt barnen skapa sig stora samlingar av bilder (genom att klippa ut bilder från tidningar osv.) och använd detta verktyg ofta för att underbygga minnesprocessen kring de nya orden och utöka barnets ordförråd.

Övning 2

Material:

Storbild 10

Alla objekten från övning 1

- Mål: utgå från ett ord för att använda en enkel meningsstruktur
- Meningstyper som tränas: *de är samma/ de är olika, det är en... det är inte en... de är... de är inte...*
- Färdigheter: skilja, hitta olikheter, kategorisera och förklara ett val genom att använda modellmeningar
- Barnets aktivitet: hitta den som skiljer sig från de andra, antingen ett objekt som inte hör hemma i en viss kategori, eller ett med en annan kvalitet än de andra inom samma kategori, till exempel genom att den har en annan färg osv.

Tillvägagångssätt

Fas 1: Att lära sig språkliga strukturer och känna igen kategorier

Ta den tomma storbilden och placera en rad småbilder/objekt inom samma kategori eller objekt med samma karaktärsdrag (till exempel av samma färg), och tillsätt ett udda objekt. Barnen ska sedan välja ut det objekt som inte passar in och förklara varför de valde den. (Den är inte röd, det är inte ett djur, man kan inte äta den, det är inte en frukt, osv.)

När barnen är vana vid materialet, eller för de lite äldre barnen:

Be ett eller två barn att förbereda storbilden på samma sätt som ovan. Låt sedan de andra hitta objektet som inte passar in och motivera sina val, precis som ovan.

Fas 2: Sätt samman mer komplexa kategorier, tex: alla är håriga, alla har vingar osv.

Eller låt den udda vara ett ord som representerar en annan kategori, till exempel djur, och låt barnen identifiera vilken kategori denna representerar.

Övning 3

Presentera de två personerna, Tim och Lisa (storbild 2 och 4). Småbilderna/objekten för dessa storbilder representerar ord som rör årstiderna och de olika kroppsdelarna.

Material:

Storbild 2 och 4

20 småbilder/objekt (2 par blå glasögon, 2 lila hattar, 2 gula sjalar, 2 orange kepsar, 2 par röda stövlar, 2 bruna kappor, 2 par svarta byxor, 2 rosa skjortor).

- Mål: bredda barnens ordförråd vad gäller kläder och kroppsdelar, förstärka enkla språkliga sammanhang
- Språkliga strukturer kring: han eller hon har + substantiv/ han eller hon har inte + substantiv; han eller hon behöver + substantiv, osv.
- Färdigheter: kunna jämföra par, använda lämpligt ordförråd och meningsbyggnad
- Barnets aktivitet: barnet tittar på Tim och Lisas kläder och accessoarer, hittar det som saknas, och tar fram rätt objekt/småbild och fäster på rätt plats. (t.ex. Den ena har glasögon, den andra har inte det, osv.)

Tillvägagångssätt

Fas 1: Hitta paren

Låt barnen lära känna materialet, se till att alla barnen kan de ord som ska ingå i övningen, presentera meningsstrukturerna: Han/hon har ..., han/hon har inte ..., han/hon behöver ... Han/hon har ingen ...etc. Välj en av de två storbilderna (Tim eller Lisa). Placera sedan kläder och accessoarer på den ena figuren på storbilden. Lägg ut kopian till det som figuren får på sig på golvet. Be barnen beskriva vad de ser på storbilden. Be dem benämna sakerna figuren har på sig med "han/hon har, han/ hon har inte – meningar".

Låt sedan barnen klä den andra figuren (kopian) med samma kläder och accessoarer som den första. De ska leta upp småbilderna/objekten på golvet, benämna dem och fästa dem på figuren.

Som variant på den här övningen kan man sätta några kläder/accessoarer på den ena figuren och några på den andra och be barnen fylla på så att de blir lika.

Fas 2: Komma ihåg och använda meningsstrukturerna

Fortsätt aktiviteten genom att använda även den andra storbilden. Klä personen på den andra storbilden med andra accessoarer, och jämför vad Tim och Lisa har på sig. Lägg särskild vikt vid att användandet av "han" och "hon" blir korrekt, samt att negationen "inte" också används (Lisa har halsduk, det har inte Tim etc.).

Klä Tim och Lisa i olika kläder/accessoarer några gånger så att alla objekt blir använda och att barnen också får ta ställning till vad som har förändrats.

Fas 3: Slå ihop de två övre

Barnen förbereder i tur och ordning storbilderna och ber sedan de andra att jämföra dem och hitta rätt småbilder/objekt.

Fortsatta aktiviteter

Utöka barnets ordförråd genom att använda egna bilder på kläder/accessoarer eller genom att titta på vad barnen har på sig. Be barnen namnge alla klädesplagg (bälte, klänning, hängslan osv.)

Övning 4

Material:

Storbild 2 och 4

15 småbilder/objekt (2 par blå glasögon, 2 gula sjalar, 2 bruna kappor och 2 röda kängor, 1 par röda glasögon, 1 grön sjal, 1 par blå stövlar, 1 grå kappa)

8 utklädnads- småbilder/objekt (fens hatt och klänning, häxhatt och klänning, pirathatt och kläder, indianhuvudbonad och kläder):

De 22 karaktärskorten

- Mål: skapa enklare meningsstrukturer genom att utöka substantiv
- Språkliga strukturer: han har + substantiv + adjektiv eller annat attribut.
- Färdigheter: jämföra, beskriva karaktärer (t.ex. Lisa har en gul sjal, Tim har en grön sjal.)
- Barnets aktivitet: barnet klär Tim och Lisa genom att använda de olika småbilderna/objekten och placera dem på figurerna. De bestämmer vilka klädesplagg/accessoarer och vilka färger som ska användas.

Tillvägagångssätt

Fas 1: Introducera adjektiven

Förbered båda figurerna på en av de båda storbilderna (antingen Lisa eller Tim) genom att använda accessoarer i olika färger (t.ex. röda glasögon och blå glasögon). Fråga barnet vad skillnaden är genom att använda färgadjektiv.

Fas 2: Introducera possessiva pronomen

Tillvägagångssättet är detsamma som tidigare, men använd nu istället utklädnads-småbilder/objekt, för att introducera possessiva pronomen, häxans hatt, fens hatt osv.

Fas 3: Slå ihop dem

Be ett barn ta ett kort från högen. Han/Hon ska beskriva figuren (Tim eller Lisa) för ett annat barn (genom kläder, accessoarer, färg osv.) så att det andra barnet kan klä rätt figur med rätt kläder.

Jämför de två figurerna så att de verkligen är lika.

En möjlig ingång till denna aktivitet kan vara att leka "Gissa accessoarerna":

- 1) Ta en accessoar-bild på måfå. Be barnen gissa vad det är (namn + färg). De ska lista ut svaret genom att ställa ja-/nej-frågor eller ge förslag. Till exempel "Är det något man har på huvudet? Jag gissar att det är en hatt."
- 2) Ett barn tar en accessoar-bild på måfå; de andra barnen gissar vilken.

Övning 5

Material

	Storbild 6 Klassrummet	Storbild 8 Köket	Storbild 9 Trädgården
Småbilder/objekt	Anteckningsblock Färgpenna Bok Pensel	Ett glas apelsinjuice Kakfat Sked Gaffel	Cykel Boll Drake Hund
Händelse/ verb	Ta, skriva, måla, titta på, teckna, färglägg, arbeta, öppna, stäng	Äta, dricka, bära, ställa ner, ta fram, smaka	Gå, kasta, flyga, fånga, ge, lyssna, spela, ge att äta, sitta ner

- Mål: att bygga ut sina meningar
- Språkliga strukturer: mening med subjekt + verb + komplement; objekt och/eller plats. Använda pronomen Han eller Hon
- Färdigheter: att kunna beskriva en situation baserad på personerna som gör något eller är på väg att göra något (välja ett passande verb, namnge platsen)
- Barnets aktivitet: genom att använda en småbild/ ett objekt, konstruerar barnet en mening som beskriver en handling som utförs av Tim eller Lisa.

Tillvägagångssätt

Fas 1: Introducera övningen

Be barnen att titta på de tre storbilderna som föreställer de olika miljöerna. Beskriv personernas handlingar genom att låta dem bygga kompletta meningar (substantiv + verb + komplement). Till exempel "Mamman tar ut ett paket med glass från frysen".

Fas 2: Bemästra nya strukturer

Be ett av barnen att ta en av småbilderna/objekten på måfå och namnge det. Om barnet inte vet vad det är, visar han/hon det för de andra barnen. Sedan placerar han/hon det bredvid Lisa eller Tim och beskriver handlingen (t.ex. Lisa cyklar på cykeln i trädgården).

Fas 3: Slå ihop de ovanstående

Ett barn tar en småbild/ ett objekt på måfå och placerar det på någon av storbilderna.

Barnet kan också välja ett objekt eller miljö (storbild) som det tycker om. Sedan ber han/hon de andra barnen att beskriva personens handling, till exempel "Tim bär en tallrik" eller "Lisa kastar en boll".

Fortsatta aktiviteter

Gör olika "miljö-lådor" i form av tittskåp (kök, klassrummet, gatan, sovrum, osv). Be barnen att hitta föremål som kan finnas på dessa platser. De kan klippa ut, rita eller fotografera, eller använda riktiga objekt. Lådorna kan uppdateras och justeras allteftersom för att utöka ordförrådet.